

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

شناخت کلمه از نظر حروف اصلی
{ صحیح (سالم ونا سالم) مضاعف، مهموز) معتل }

مؤسسه فرهنگی قران و عترت امام رضا (ع) تهران

www.fs.lt.ir

@fosselat

کاری از استاد حجت الاسلام علی رجبی

((طراح امیررضا رحیمی))

((13 ساله))

((حافظ 13 جزء قران کریم))

اقسام کلمه (صحیح، معتل)

کلمه

1- صحیح: اگر هیچ کدام از حروف اصلی آن عله نباشد

سالم

کلمه ای که نه

معتل

مهموز

مضاعف

است مانند

جَعَلَ، ضَرَبَ

قَتَلَ، خَرَجَ

نَصَرَ، كَتَبَ

مَدَّ

1- مضاعف مانند

دَدَنَ (لهوولعب)

نا سالم (غیر سالم)

2- مهموز سه نوع

1- الفاء

2- العين

3- اللام

أَنَّ أَتَيْنَ

3- مهموز و مضاعف

أَزُّ

وَهَبَ، يَمَنَ

فاء الفعل (معتل الفاء)

عين الفعل (معتل العين)

لام الفعل (معتل اللام)

یک حرف عله

أَجُوفَ قَوْلَ، خَافَ (خَوْفَ) بَيَعَ

دَعَا (دَعَا)، رَمَى

2- معتل: اگر یک یا چند حرف آن عله باشد

غیر هما

وَعَدَ، وَهَبَ

معتل

مضاعف

مهموز

هم

مهموز

مضاعف

حَيٌّ، وَدَّ

وَأَوْأَ، يَأْيَأُ، أَيْ

بِئْسَ، أَبِي، يَأْسَ

سه حرف عله

وَوَوُ اصل و او (فعل نداریم)

يَيِيَّ يَاءَ

دو حرف عله

لَفِيفَ

2- مقرون

1- معتل العين واللام

2- معتل الفاء والعين

مفروق

وَفِي، وَحَى

لَوَى، حَى

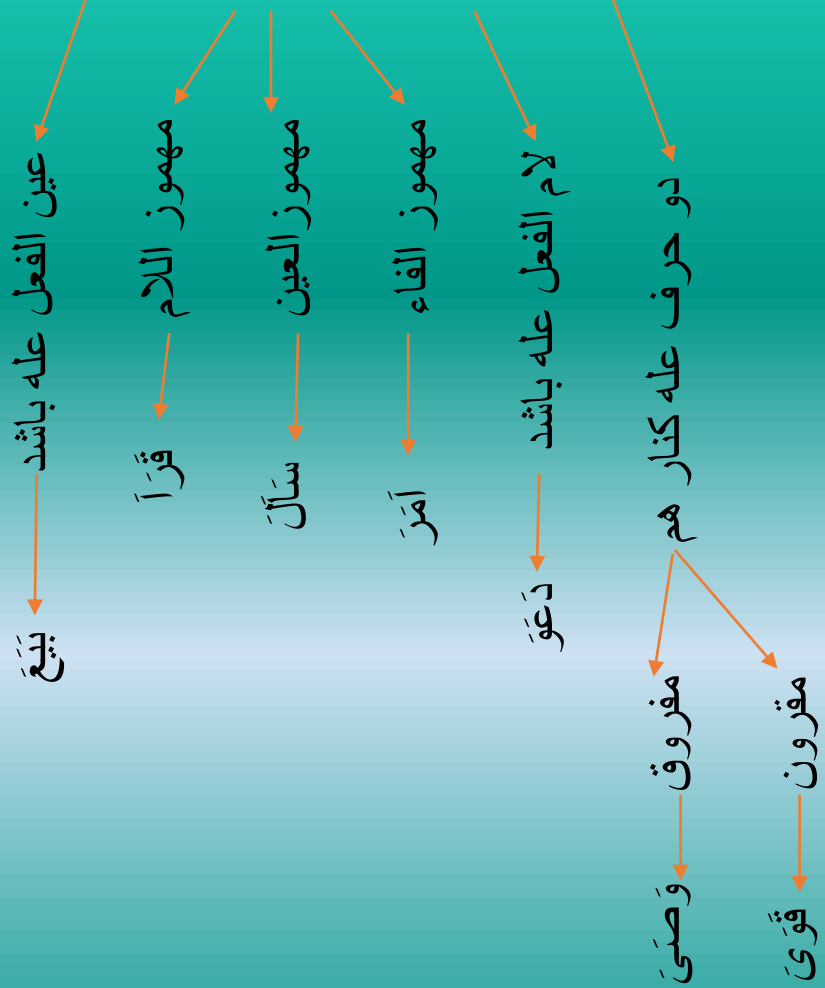
يَوْمَ، وَيَل (فعل نداریم)

اشعار شناخت اقسام کلمه وحرف عله

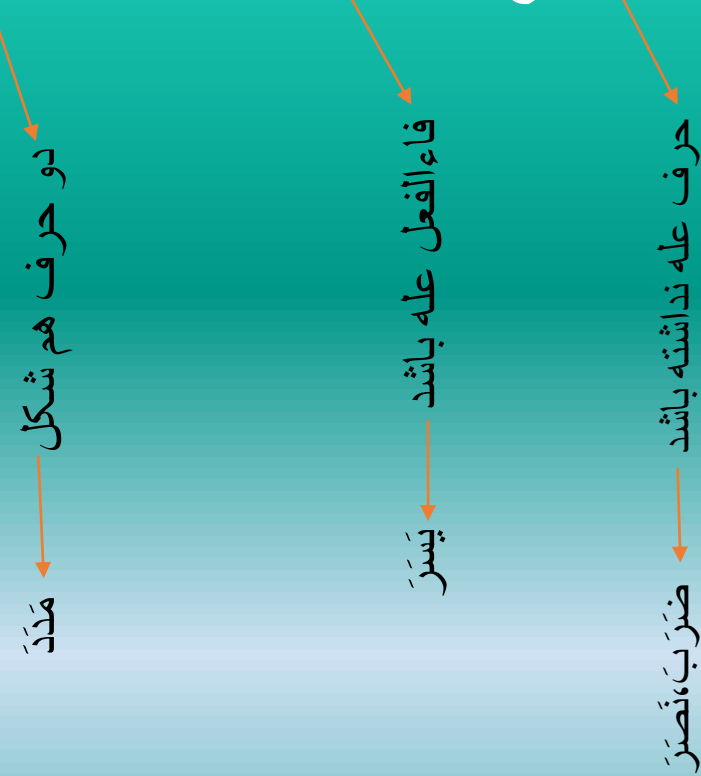
حرف عله سه بود ای حافظ

واو، یاء و الف منقلبه

لغیف و ناقص و مهموز و اجوف

صحیح است و مثال است و مضاعف

شعر شیخ بهایی در مورد شناخت
وزن های ثلاثی مجرد معتل

وَضْمَسْكَح

مثال	ضَرْبُ	مَنْعُ	سَمْعُ	كَرْمُ	حَسِبُ
واوی	يَضْرِبُ	يَمْنَعُ	يَسْمَعُ	يَكْرُمُ	يَحْسِبُ
	وَعَدُ	وَسَعُ	وَجَلُ	وَسَمُ	وَرِمُ
	يَعُدُّ	يَسَعُ	يُوجَلُّ	يُوسَمُّ	يُرِمُّ
	وَبُّ	وَضَعُ	وَزَرُ	وَجَهُ	
	يُؤَبُّ	يَضَعُ	يَزُرُ	يُوجَهُ	
		وَبَهُ	وَدُ	*وَصَّ	
		يُؤَبَّهُ	يُودُ	يُؤُوصُ	
				فَعَلُ	
				يَفْعَلُ	

يَضْكَسْ

مثال	ضَرْبُ	كَرْمُ	سَمْعُ
یایی	يَضْرِبُ	يَكْرُمُ	يَسْمَعُ
	يَسِرُّ	يَمِنُّ	يَسْنُ
(نرم و آسان شدن)	يَيْسِرُ	يَيْمِنُ	يَيْتَأَسُّ
		يَقْطُ	يَقْنُ
		يَقْطُ	يَقْنُ
		(بیدار بودن)	(حقیقت دانستن)

نُوسْ

نَصْرُ	اَجُوفُ	سَمْعُ
يَنْصُرُ	واوی	يَسْمَعُ
{قَوْلُ}	{خَوْفُ}	{يَخْوَفُ}
{يَقُولُ}	خَافَ	يَخَافُ
قَالَ	يَخَافُ	
يَقُولُ	نَامَ	
قَامَ	يَنَامُ	
يَقُومُ	كَادَ	
	يَكَادُ	
	(گودا: نزدیک)	
	حادثه ای شدن	
	مَالَ	
	يَمَالُ	
	(مولا: مالدار شدن)	

سَيِضْ

اَجُوفُ	سَمْعُ
يَايُ	يَسْمَعُ
{يَضْرِبُ}	{يَسْمَعُ}
{يَبِيعُ}	{هَيْبُ}
بَاعَ	{بِهَيْبُ}
يَبِيعُ	هَابَ
(فروختن)	يَهَابُ
بَانَ	(ليهب)
يَبِينُ	(مهابه: ترسناک شدن)
(اشکار شدن)	حَارَ
حَادَ	يَحَارُ
يَحِيدُ	(حر)
(معيداً: حیرتاً: سرگردان شدن)	يَحَارُ
رُوي گرداندن	نَالَ
خَابَ	يَنَالُ
يَخِيبُ	(نالهه: به چیزی رسیدن)
زَادَ	عَافَ
يَزِيدُ	يَعَافُ
	(عيفاً: ناخوش شدن)

کاری از استاد حجت الاسلام علی رحیمی
((طراحي اميررضا رحيمي))
(13 ساله)
(حافظ 13 جزء قران کریم)

مؤسسه فرهنگی قران و عترت امام رضا (ع) تهران

www.fslt.ir

@fosselat

شعر شیخ بهایی در مورد شناخت وزن های ثلاثی مجرد معتل

وضوحیسی

لَفِيفٌ مَقْرُونٌ	ضَرْبٌ يَضْرِبُ {وَقِي} {بَقِي} وَقَا بَقِي (نگه داری کردن)	حَسَبٌ يَحْسِبُ {وَنِي} {يُونِي} وَلِي بَلِي (وَلِيًّا: نزدیک شدن)	سَمِعَ يَسْمَعُ {وَجِي} {بُوجِي} وَجِي يُوجَا (سوده شدن)
	وَقَا بَقِي (وفاء: پیمان را انجام دادن)	وَلِي بَلِي (وَلِيًّا: نزدیک شدن)	وَجِي يُوجَا (سوده شدن)
	وَقَا بَقِي (وفاء: پیمان را انجام دادن)	وَلِي بَلِي (وَلِيًّا: نزدیک شدن)	وَجِي يُوجَا (سوده شدن)
	وَقَا بَقِي (وفاء: پیمان را انجام دادن)	وَلِي بَلِي (وَلِيًّا: نزدیک شدن)	وَجِي يُوجَا (سوده شدن)

سضوی

لَفِيفٌ مَقْرُونٌ	ضَرْبٌ يَضْرِبُ {شَوِي} {يَشَوِي} رَوَا بُرُو (رَوَابَه: اب آوردن و نقل حدیث کردن)	سَمِعَ يَسْمَعُ {طَوِي} {يَطَوِي} قَوِي يَقْوَا (قَوَّة) هَوِي يَهْوِشَا (هَوِي: دوست داشتن)
----------------------	--	--

ضمسی

نَاقِصٌ يَاقِي	سَمِعَ يَسْمَعُ خَشِي يَخْشَا رَقِي يَرْقَا عَمِي بَعَمَا لَقِي يَلْقَا	مَنَعٌ يَمْنَعُ رَعَا يَرَعَا طَغَا يَطْغَا نَهَا يَنْهَا (هَدِيًّا: راهنمایی کردن)	ضَرْبٌ يَضْرِبُ {رَمِي} {يَرَمِي} رَمَا يَرَمِي هَدَا يَهْدِي (هَدِيًّا: راهنمایی کردن)
-------------------	--	---	---

نسکو

نَاقِصٌ وَاوِي	كُرِمٌ يَكْرِمُ رَخُو يَرْخُو رَسُو يَرَسُو بَدُو	سَمِعَ يَسْمَعُ {رَضُو} {يَرْضُو} رَضِي يَرْضَا شَقِي يَشْقَا (شِقْوَةً: بدبخت شدن)	نَصْرٌ يَنْصُرُ {دَعُو} {يَدَعُو} دَعَا يَدَعُو (دَعَا: خواندن)
-------------------	---	---	---

مؤسسه فرهنگی قران و عترت امام رضا (ع) تهران

www.fs.lt.ir

@fosselat

کاری از استاد حجت الاسلام علی رجبی

((طراحي اميررضا رجبي))

((13 ساله))

((حافظ 13 جزء قران کریم))

شناخت وزن های ثلاثی مهموز

حمسكأ

مهموز الام	كَرَمٌ يَكْرَمُ	سَمِعَ يَسْمَعُ	مَنَعَ يَمْنَعُ	حَلَفَ يَحْلِفُ
	رَدَأٌ يَرْدُو	بَرِيءٌ يَبْرُو	قَرَأَ يَقْرُو	حَنَأٌ يَحْنُو
	نَشُو يَنْشُو	يَبْرُو (نَشَاءٌ):	ذَرَأَ يَذْرَأُ	جَاءَ يَجِي
	زِيَسْتِن- رَشْد كِرْدِن		اَفْرِيْدِن	اَمْدِن

مئسك

مهموز العين	سَمِعَ يَسْمَعُ	مَهْمُوزُ الْعَيْنِ	مَنَعَ يَمْنَعُ
	سَمِئٌ يَسَامُ		سَأَلَ يَسْأَلُ
	قَتَدَ يَقَادُ		جَارَ يَجَارُ
	رَنْجُورٌ وَلاَغْرُ شَدِن	رَنْجُورٌ دَلْ شَدِن	فَرِيَادُوزَارِي كِرْدِن دِرْدَعَا
		*بیشترین استعمال مهموز العين از این باب است	

أضنسكم

مهموز الفاء	نَصَرَ يَنْصُرُ	سَمِعَ يَسْمَعُ	كَرَمٌ يَكْرَمُ	مَنَعَ يَمْنَعُ
	أَمَرَ يَأْمُرُ	أَسْفَافٌ يَأْسَفُ	أَدُو يَأْدُو	أَبَا يَأْبَا
	يَادَاش دَادِن	*بیشترین استعمال مهموز الفاء از این باب بوده است	يَادُورِن	يَأْبَاهُ (أَبَاهُ):
	أَرْزُ يَأْرِزُ			

مؤسسه فرهنگی قرآن و عترت امام رضا (ع) تهران

www.fslt.ir

@fosselat

کاری از استاد حجت الاسلام علی رجبی

((طراحي اميررضا رجبی))

((13 ساله))

((حافظ 13 جزء قرآن کریم))

سنّدد

شناخت وزن های ثلاثی مضاعف

مضاعف	ضَرَبَ	نَصَرَ	يَنْصُرُ	سَمِعَ
	يَضْرِبُ	مَدَّ	يَمُدُّ	يَسْمَعُ
	فَرَّ	(مَدًّا: کَشَش دادن)	رَدَّ	عَضَّ
	يَفِرُّ	(رَدًّا: بَرِگرداندن)	تَبَّ	يَعَضُّ
	حَقَّ	(تَبًّا: تَباه شد)	يَدْعُ	بَرَّ
	يَحِقُّ	(دَعًّا: بَزشتی)	بَتَّ	يَبِرُّ
	خَفَّ	(بَتًّا: بَریدن)	يَحْضُ	(بَرًّا: سَوگندبراستی)
	يَخِفُّ	(حَضًّا: وادار کن به کار)	شَدَّ	يَادُ
	رَقَّ	(شَدًّا: سَخْت شده)	فَكَ	(يَادُ کردن)
	يَرِقُّ	(فَكًّا: بَز کردن)	مَرَّ	شَحَّ
	حَلَّ	(مَرًّا: گَذر کردن)	يَجْشُ	يَشَحُّ
	يَحِلُّ		لَجَّ	(بَخَل و رزیدن)
	(حَلًّا: رَوا بودن)		يَلْجُ	لَجَّ
			يَلْجُ	(لَجًّا: سَرسختی و پافشاری)
			يَلْجُ	يَلْجُ
			يَلْجُ	(يَلْجُ در کاری)

کاری از استاد حجت الاسلام علی رجبی

((طراحى اميررضا رجبى))

((13 ساله))

((حافظ 13 جزء قران کریم))

مؤسسه فرهنگی قران و عترت امام رضا (ع) تهران

www.fs1t.ir

@fosselat